

A decorative rectangular border with ornate floral and scrollwork corners, enclosing the text.

ОД НОВЕМБРА 765.
ДО СЕПТЕМБРА 780. ЛЕТА ГОСПОДЊЕГ

*Ако вас руже у име Христово
блажени сте, јер Дух Божји,
Дух славе и силе почива на вама.*

(1. Пет. 4,14)

ЛИЛИЈА

Био је месец новембар седамсто шездесет пете године по рођењу Христовом. Дан двадесет осми*. Прохладан и ведар. Сунчев сат на тргу Августеон показивао је подне.

Две младе жене ишле су улицом Месе, средишњом и најлепшом улицом у Константинопољу. Кренуле су од највећег градског трга, Константиновог форума, правцем ка Бронзаној капији. Једна од њих била је супруга дворског службеника и племића, друга њена слушкиња и повереница још од детињих дана. Ишле су полако, јер господарица беше добро отежала од поодмакле трудноће. Застајкивале су крај бројних излога, улазиле у трговине, разгледале робу која је у царски град стизала из свих крајева света. Опипавале су брокат и свилу, испитивале мекоту и сјај сомота и крзна, опијале се слатким мирисима у продавницама парфема око Милиона, трептале засењене блештавилом злата и драгуља изложених под сводовима портика на тргу Августеон. И много су се смејале.

Одједном су зачуле буку која је допирала из правца Зеуксипових терми. Ово оронуло и запуштено здање, некадашње раскошно јавно купатило, цар Константин Пети недавно беше претворио у затвор.

* Сви датуми су наведени по јулијанском календару.

Господарица се тргла. Ослушнула је. Разазнала је бат војничких корака, погрдне узвике из стотину грла, понеки јаук.

– Опет неког Божјег човека воде на губилиште – рекла је тихо.

– Треба да се склонимо – упозорила је пратиља.

– Морам да видим ко је.

– Боље да се склонимо. Руља је слепа и gluva.

Није добро да јој се нађемо на путу.

– Морам да видим ко је! – поновила је племкиња дрхтавим гласом.

– Шта ће ти да гледаш муку и несрећу. Не ваља за дете. Идемо! – молила је дружбеница.

Није вредело.

Понета злом слутњом, госпођа је кренула напред, журно се пробила између људи, а онда је нагло стала.

Видела је како двојица војника вуку неког човека везаних ногу. Један га је држао за леву, други за десну руку. Повремено би се удаљили један од другог, развлачили сужња као да натежу конопац, и кидали му тетиве грубим трзајима. Затим би се примакли, подигли га на метар висине, па га нагло пустили да смрсканим лицем или крвавим теменом удари о тло. Онда би га поново развлачили, па подизали, па бацали, па опет развлачили, подизали, бацали... понављајући без престанка своју окрутну игру. Истовремено, војник који је ишао за њима, немилосрдно га је ударао бичем.

– Људи, овај човек је велики грешник! – викао је задихано. – Он је противник нашег богомизабраног и племенитог цара! Заслужио је стоструку смрт недостојних! Људи, покажите оданост цару! Покажите љубав и благодарност! Казните царевог непријатеља!

За војницима је ступала нахушкана светиња.
Мешале су се увреде осуђеноме и клицања цару.

Млада жена је зурила у страдалника.

– Отац Стефан...то је отац Стефан... знала сам... –
промуцала је, и стиснула мишицу своје дружбенице.

Девојка је осетила како јој ледена језа пузи уз
кичму.

– Идемо, идемо, молим те! – преклињала је.

– Чекај, стали су!

– Људи, овај човек је велики грешник! Он је
противник нашег богомизабраног и племенитог цара!
Заслужио је стоструку смрт недостојних! Људи, пока-
жите оданост цару! Покажите љубав! Казните царевог
непријатеља! – понављао је војник.

Знао је, светиња воли да гледа туђе патње. Све-
тина воли да арлауче и сипа погрде. Светиња воли да
проспе крв.

– Не оклевајте! Казните царевог непријатеља!
– подстицао је окупљене на зло. Унапред им правдао
грех.

И људи подигоше руке. Замахнуше. Полете ка-
мење са разних страна. Попада по новом мученику,
као што је седам стотина година раније у Јерусалиму
падало по његовом светом имењаку, ђакону и прво-
мученику Стефану.

Готово несвесна шта ради, госпа пође још не-
колико корака напред и нађе се на чистини, између
осуђеног и његових крвника.

– Немојте, људи... немојте, Бога ради... смилуј-
те се... он је праведник... немојте, где ће вам душе...
– викала је плачући.

Нису је видели. Нису је чули.

– Он је царев противник!

– Он заслужује стоструку смрт недостојних!

Понављали су крвникову истину као реч Божју.

И бацали су камење.

Камен намењен монаху стигао је до ње. Осетила је снажан ударац у груди. Други нешто ниже.

– Моје дете! – вриснула је.

Изгубила је дах. Посрнула је. Пала.

Угледала је над собом престрављено лице своје пратиље, расплинута и изобличено, као у кривом замагљеном огледалу. Осетила је сажижући бол у трбуху и крстима, и врели млаз који јој се слива низ ноге. Потом је изгубила свест.

Те вечери родила је девојчицу.

– Како је лепа. Има лице као крин... – прошапутала је кад је привила чедо на груди, и осмехнула се.

Тако је и издахнула. Осмехнута. Загледана у своју бебу.

Та жена која је умрла рађајући, то је моја мајка.

Ја сам то дете које је узело њен живот. Ја. Леуриопа. Лилија.